

Nowelizacja prawa energetycznego – zmiany wprowadzone w wyniku tzw. ustawy sieciowej (projekt UC84)

30 kwietnia 2026 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 marca 2026 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, wprowadzająca rozwiązania szeroko komentowanego projektu ustawy UC84. Nowelizacja ta zmodyfikowała zasady przyłączania instalacji wytwórczych, magazynów energii elektrycznej oraz odbiorców do sieci elektroenergetycznej, mając na celu wzmocnienie pozycji odbiorcy na rynku energii, usprawnienie procesu planowania rozwoju sieci elektroenergetycznej oraz skrócenie czasu przyłączenia. Wprowadziła ponadto ułatwienia regulacyjne dla nowych źródeł wytwarzania i magazynów energii elektrycznej, umożliwiając przez czas oznaczony prowadzenie określonej działalności bez wymaganej koncesji.

Nowelizacja stanowiła część pakietu antyblackoutowego, realizując zobowiązania wynikające z Krajowego Planu Odbudowy w zakresie reformy integracji odnawialnych źródeł energii z sieciami elektroenergetycznymi oraz wdrażając przepisy prawa europejskiego: dyrektywę 2024/1711 z dnia 13 czerwca 2024 r. i rozporządzenie 2024/1106 z dnia 11 kwietnia 2024 r.

Kluczowe zmiany

- › Skrócono okres ważności warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej – co do zasady 12 miesięcy.
- › Wprowadzono możliwość przyłączenia ≥ 2 instalacji lub magazynów energii elektrycznej w jednym miejscu przyłączenia (*cable-pooling* nie tylko dla OZE).
- › Umożliwiono prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub magazynowania energii elektrycznej przed uzyskaniem koncesji.
- › Zwiększono obciążenia finansowe dla inwestorów w procesie uzyskiwania warunków przyłączenia (wprowadzenie opłaty od wniosku i podwyższenie zaliczki na poczet opłaty przyłączeniowej).
- › Wprowadzono instytucję zabezpieczenia finansowego realizacji umowy przyłączeniowej.
- › Przewidziano wygaśnięcie umów o przyłączenie w przypadku niedotrzymania obowiązku przedstawienia pozwolenia na budowę z zachowaniem ustawowego terminu.
- › Dodano nowe rodzaje umów definiowanych w ustawie: umowę sprzedaży/kompleksową na czas oznaczony z gwarancją stałej ceny, elastyczną umowę o przyłączenie do sieci oraz konfigurowalną umowę o przyłączenie do sieci.

Skrócony okres ważności warunków przyłączenia

Dotychczasowy art. 7 ust. 8i Prawa energetycznego przewidywał jednolity, dwuletni okres ważności warunków przyłączenia, liczony od dnia ich doręczenia. Warunki przyłączenia do sieci wydane po nowelizacji ważne są przez:

- › 1 rok – w odniesieniu do sieci elektroenergetycznej;
- › 2 lata – w odniesieniu do sieci ciepłowniczej, gazowej i wodorowej.

Wyjątkiem są warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej określone dla instalacji lub obiektów niezbędnych dla zasilania kolejowej sieci trakcyjnej lub służących do kierowania i sterowania ruchem kolejowym, które ważne będą 2 lata od dnia ich doręczenia, a także warunki przyłączenia dla instalacji *offshore* i z zakresu energetyki jądrowej, ważne 10 lat od dnia ich doręczenia.

Rozszerzenie formuły *cabl-pooling* o instalacje inne niż OZE oraz o magazyny energii

Znowelizowany art. 7 ust. 1f Prawa energetycznego rozszerzył dotychczasową formułę *cabl-poolingu* – poprzednio współdzielenie jednego miejsca przyłączenia było możliwe wyłącznie dla instalacji odnawialnych źródeł energii, natomiast znowelizowany przepis obejmuje wszelkie instalacje, niezależnie od zastosowanej technologii wytwarzania, jak również magazyny energii elektrycznej.

Podmiot składający wniosek o określenie warunków przyłączenia kolejnej instalacji lub magazynu energii elektrycznej do instalacji lub magazynu, dla których określono już warunki przyłączenia, zawarto umowę o przyłączenie lub dokonano przyłączenia, nie wnosi ponadto zaliczki, jeżeli nie zwiększa się dotychczasowa moc przyłączeniowa.

Umożliwienie prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub magazynowania energii elektrycznej przed uzyskaniem koncesji

Nowe przepisy umożliwiły przedsiębiorcom zobowiązanym do uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej lub koncesji na magazynowanie energii elektrycznej prowadzenie określonej działalności od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej – bez posiadania wymaganej koncesji, z zastrzeżeniem jednak ograniczeń, w tym m.in. czasowych.

Zgodnie z nowym art. 33a Prawa energetycznego przedsiębiorca zobowiązany do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej albo magazynowania energii elektrycznej w magazynie energii elektrycznej może:

- › uczestniczyć w rynku bilansującym;
- › wytwarzać energię elektryczną oraz sprzedawać energię elektryczną wytworzoną w jednostce wytwórczej – w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, **z wyłączeniem sprzedaży do odbiorców końcowych**;
- › magazynować energię elektryczną – w przypadku przedsiębiorcy obowiązanego do uzyskania koncesji w zakresie magazynowania energii elektrycznej;
- › świadczyć usługi systemowe lub usługi systemowe niedotyczące częstotliwości

– począwszy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci elektroenergetycznej, bez wymaganej przepisami ustawy koncesji.

Ograniczenia w zakresie sprzedaży energii elektrycznej i magazynowania: w okresach przedkoncesyjnych przedsiębiorca może sprzedawać energię elektryczną lub świadczyć usługi magazynowania wyłącznie przedsiębiorcom posiadającym koncesję lub wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną (o ile są wymagane). Sprzedaż do odbiorcy końcowego jest wykluczona.

Czas trwania okresu przedkoncesyjnego i jego przedłużenie: na podstawie art. 33b ust. 1 Prawa energetycznego, przedsiębiorca może wykonywać działalność przedkoncesyjną nie dłużej niż:

- › 12 miesięcy od dnia pierwszego wprowadzenia energii elektrycznej do sieci albo
- › do dnia uzyskania koncesji

– w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.

Okres przedkoncesyjny może zostać jednokrotnie przedłużony o nie więcej niż 6 miesięcy, pod warunkiem zawiadomienia Prezesa URE w terminie 30 dni przed upływem 12-miesięcznego terminu.

Obowiązki przedsiębiorcy w okresie przedkoncesyjnym: na podstawie art. 33c ust. 1 Prawa energetycznego, przedsiębiorca jest obowiązany do:

- › zawarcia umowy o przyłączenie do sieci przed rozpoczęciem działalności przedkoncesyjnej;
- › posiadania dokumentacji potwierdzającej datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej;
- › przekazania Prezesowi URE informacji o dacie wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w terminie 30 dni od dnia jej wprowadzenia po raz pierwszy do sieci.

Wyłączenie z systemów wsparcia OZE i brak możliwości uzyskania gwarancji

pochodzenia: należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 69c ustawy OZE, energia elektryczna wytworzona w instalacji odnawialnego źródła energii w okresach przedkoncesyjnych nie jest objęta prawem do skorzystania z systemów wsparcia, aukcji oraz rozliczeń. Nie jest możliwe również uzyskanie gwarancji pochodzenia (art. 120 ust. 11 ustawy OZE).

Opłata przedkoncesyjna: na podstawie art. 33d Prawa energetycznego, przedsiębiorca prowadzący działalność przedkoncesyjną wnosi coroczną opłatę do budżetu państwa, obciążającą koszty jego działalności. Jej wysokość stanowi iloczyn przychodów uzyskanych z działalności przedkoncesyjnej w roku powstania obowiązku oraz współczynnika określonego w rozporządzeniu. Zgodnie z udostępnionym projektem rozporządzenia, współczynnik ten odpowiada współczynnikowi stosowanemu przy obliczaniu opłaty koncesyjnej. Opłata nie może być mniejsza niż 1 000 zł ani większa niż 2 500 000 zł.

Zmiany w zakresie obciążeń finansowych dla przedsiębiorców

Opłata za wniosek

Nowy art. 7 ust. 8b¹ Prawa energetycznego wprowadził opłatę za złożenie wniosku o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV w wysokości 1 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku (nie więcej niż 100 000 zł). Opłatę wnosi się odrębnie dla każdego miejsca przyłączenia wskazanego we wniosku, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

Jest to swoisty „próg wejścia” do procedury przyłączeniowej, pobierany jeszcze przed wydaniem warunków przyłączenia, bezzwrotny niezależnie od wyniku postępowania. Obowiązek uiszczenia opłaty za wnioski obejmuje również wnioski, które złożone zostały przed wejściem w życie ustawy, a nie zostały jeszcze rozpatrzone.

Zabezpieczenie

Nowy art. 7 ust. 8c¹ Prawa energetycznego wprowadził obowiązek złożenia przez podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie w wysokości: 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej w zakresie wartości mocy nieprzekraczającej 100 MW, oraz 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej w zakresie wartości mocy przekraczającej 100 MW, jednak nie więcej niż 12 000 000 zł. Jeżeli podmiot dysponuje już mocą przyłączeniową, zabezpieczenie jest składane jedynie od przyrostu tej mocy.

Zabezpieczenie może być złożone w formie:

- › kaucji wniesionej na oprocentowany rachunek bankowy przedsiębiorstwa energetycznego;
- › gwarancji ubezpieczeniowej lub bankowej lub
- › poręczenia spółki z grupy kapitałowej będącej przedsiębiorcą dominującym wobec podmiotu ubiegającego się o przyłączenie (konieczny jest m.in. odpowiedni rating kredytowy, siedziba na terenie UE lub EFTA–EOG).

Zabezpieczenie składa się nie później niż 14 dni po dniu zawarcia umowy o przyłączenie, pod rygorem wygaśnięcia umowy z mocy prawa.

Zabezpieczenie podlega zwrotowi m.in. w przypadku:

- › rezygnacji z warunków przyłączenia;
- › poinformowania o zrealizowaniu wszystkich zobowiązań z umowy o przyłączenie;
- › rozwiązania albo odstąpienia od umowy z przyczyn zawinionych przez przedsiębiorstwo energetyczne;
- › odmowy zawarcia umowy o przyłączenie z powodu braku warunków technicznych lub ekonomicznych.

W przypadku rozwiązania lub odstąpienia od umowy na wniosek podmiotu ubiegającego się o przyłączenie przedsiębiorstwo energetyczne zatrzymuje część zabezpieczenia: 10% – do 6 miesięcy od zawarcia umowy; 25% – powyżej 6 do 12 miesięcy; 50% – powyżej 12 do 24 miesięcy; 75% – powyżej 24 do 36 miesięcy. Zabezpieczenie nie podlega zwrotowi w szczególności w przypadku, gdy rozwiązanie albo odstąpienie od umowy następuje po upływie 36 miesięcy od dnia jej zawarcia.

Obowiązek złożenia zabezpieczenia obejmuje również podmioty, które przed dniem wejścia w życie nowelizacji:

- › otrzymały warunki przyłączenia, ale nie zawarły umowy o przyłączenie – składają zabezpieczenie w wysokości ¼ kwoty, zaliczanej na poczet opłaty przyłączeniowej (pod rygorem utraty ważności warunków);
- › złożyły wniosek o określenie warunków przyłączenia, który nie został rozpatrzony – po określeniu warunków składają zabezpieczenie w pełnej wysokości (pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia);
- › zawarły umowę o przyłączenie z terminem przyłączenia późniejszym niż 3 lata od dnia wejścia w życie nowelizacji – składają zabezpieczenie w wysokości ¼ kwoty, zaliczanej na poczet opłaty przyłączeniowej, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji (pod rygorem wygaśnięcia umowy z mocy prawa).

Wzrost zaliczki na poczet opłaty przyłączeniowej

Znowelizowany art. 7 ust. 8a Prawa energetycznego stanowi, że podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wnosi zaliczkę na poczet opłaty za przyłączenie do sieci w wysokości 60 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej wskazanej we wniosku; w przypadku gdy podmiot dysponuje już mocą przyłączeniową, zaliczka wnoszona jest jedynie od przyrostu tej mocy. Dla porównania, dotychczasowy art. 7 ust. 8a Prawa energetycznego przewidywał zaliczkę w wysokości 30 zł za każdy kilowat mocy przyłączeniowej. Stawka uległa zatem podwojeniu.

Jednocześnie maksymalny limit zaliczki wzrósł z 3 000 000 zł do 6 000 000 zł (art. 7 ust. 8b).

Obowiązek wniesienia zaliczki (lub jej uzupełnienia, gdyż na jej poczet zalicza się wcześniej wpłaconą zaliczkę) ciąży również na podmiocie, który przed dniem wejścia w życie nowelizacji:

- › otrzymał warunki przyłączenia, których ważność upływa nie wcześniej niż z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, ale nie zawarł umowy o przyłączenie do sieci (niedochowanie obowiązku skutkuje utratą ważności warunków);
- › złożył wniosek o określenie warunków przyłączenia i wniosek ten nie został rozpatrzony (niedochowanie obowiązku skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania);
- › otrzymał wstępne warunki przyłączenia, których ważność upływa wcześniej niż z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, ale po wejściu w życie nowelizacji złożył wniosek o przedłużenie ważności wstępnych warunków przyłączenia (niedochowanie obowiązku skutkuje utratą ważności warunków).

Obowiązek przedstawienia pozwolenia na budowę

Nowy art. 7 ust. 2ª przewiduje, że umowa o przyłączenie (w tym elastyczna i konfigurowalna) dotycząca instalacji lub sieci przyłączanej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV wygasa z mocy prawa, jeżeli podmiot przyłączany nie zawiadomi operatora o uzyskaniu ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę (o ile jest wymagane) w następujących terminach od dnia zawarcia umowy:

- › 24 miesiące – dla instalacji z modułami fotowoltaicznymi i przekształtnikami ($\geq 80\%$ mocy zainstalowanej elektrycznej), magazynów energii elektrycznej z bateryjnymi zasobnikami ($\geq 80\%$ mocy i $\geq 80\%$ pojemności) oraz urządzeń odbiorczych ($\geq 50\%$ mocy; w przypadku urządzeń w budynku – pozwolenie na budowę budynku);
- › 36 miesięcy – dla turbin wiatrowych ($\geq 80\%$ mocy), instalacji OZE wytwarzających energię z biogazu lub biogazu rolniczego ($\geq 80\%$ mocy) oraz instalacji lub sieci w zakresie posadowienia transformatorów i rozdzielni elektroenergetycznych;
- › 60 miesięcy – dla instalacji i obiektów niezbędnych dla zasilania kolejowej sieci trakcyjnej lub służących do kierowania i sterowania ruchem kolejowym.

Trzy nowe rodzaje umów definiowanych w ustawie

Umowa na czas oznaczony z gwarancją stałej ceny: umowa sprzedaży energii elektrycznej lub umowa kompleksowa zawarta z odbiorcą końcowym na czas oznaczony, której warunki pozostają niezmienione przez cały okres obowiązywania umowy, z wyjątkiem postanowień o charakterze elastycznym oraz elementów rachunku, których wysokość nie jest określana przez sprzedawców energii elektrycznej, w szczególności podatków i opłat.

Elastyczna umowa o przyłączenie do sieci: umowa o przyłączenie zawierająca postanowienia dotyczące ograniczenia wprowadzania energii elektrycznej lub poboru energii elektrycznej do/z sieci.

Konfigurowalna umowa o przyłączenie do sieci: umowa o przyłączenie zawierająca postanowienia dotyczące ograniczenia wprowadzania energii elektrycznej lub poboru energii elektrycznej do/z sieci, w zależności od zastosowanej technologii wytwarzania lub poboru, które mogą być zmienne w czasie i mogą odnosić się do zdefiniowanych zdarzeń lub parametrów związanych z pracą tej sieci.

Podsumowanie

Nowelizacja ma szansę rozwiązać problem nadmiernej liczby przyznanych, lecz faktycznie niewykonanych warunków przyłączenia instalacji wytwórczych do krajowej sieci elektroenergetycznej oraz ograniczyć zjawisko rezerwowania mocy przyłączeniowych bez zamiaru ich realnego wykorzystania. Zmiany te mogą więc skrócić czas oczekiwania inwestorów w kolejce podmiotów ubiegających się o warunki przyłączenia, obniżając przez to całkowite koszty projektowe. Jednocześnie skrócenie okresu ważności warunków przyłączenia, konieczność szybkiego przedstawienia pozwolenia na budowę oraz zwiększenie koniecznych do uregulowania obciążeń finansowych mogą być dotkliwe dla przedsiębiorstw. Nie ulega wątpliwości, że nowe zmiany wzmacniają pozycję doświadczonych inwestorów i deweloperów.

Istotnym ułatwieniem jest przy tym wprowadzenie instytucji okresu przedkoncesyjnego, umożliwiającego przedsiębiorcom wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej, uczestnictwo w rynku bilansującym oraz świadczenie usług systemowych już od dnia pierwszego wprowadzenia energii do sieci, bez konieczności uprzedniego uzyskania koncesji. Skorzystanie z tego mechanizmu wymaga jednak sprawnego uwzględnienia go w harmonogramie inwestycji oraz wzięcia pod uwagę ograniczeń ustawowych, w tym limitu czasowego, zakazu sprzedaży do odbiorców końcowych, wyłączenia z systemów wsparcia OZE, braku możliwości uzyskania gwarancji pochodzenia oraz obowiązku uiszczenia opłaty przedkoncesyjnej.

Eksperti z Praktyki Infrastruktury i Energetyki

Marcin Krakowiak
Partner | Szef Praktyki
Infrastruktury i Energetyki

E: marcin.krakowiak@dzp.pl
T: +48 660 440 330

Paweł Grzejszczak
Partner | Praktyka
Infrastruktury i Energetyki

E: pawel.grzejszczak@dzp.pl
T: +48 693 280 288

Bartosz Stań
Associate | Praktyka
Infrastruktury i Energetyki

E: bartosz.stan@dzp.pl
T: +48 516 295 341
